

NOTAT

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Vandplaner og havmiljø
J.nr. NST-401-01129
Den 9. april 2014

Bilag til miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 266 (alm. del) fra Folketingets Miljøudvalg

Vedligeholdelse af vandløb

Der er mange forskelligartede interesser knyttet til benyttelse og beskyttelse af vandløb. De grundlæggende regler herom findes i vandløbsloven fra 1983. Loven har til formål at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Ved fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven, fx regulativer med bestemmelser om bl.a. vedligeholdelse af vandløb, skal der imidlertid tages hensyn til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Ved administration af loven skal der således foretages en afvejning mellem på den ene side vandafledningsmæssige interesser og på den anden side natur- og miljømæssige interesser. Der skal foretages en konkret vurdering i hver enkelt sag. Derudover skal der bl.a. tages hensyn til gældende krav til forbedring af vandmiljøet, herunder miljømål og indsats fastsat som led i udmøntning af EU's vandrammedirektiv.

Målsætninger for vandløbskvaliteten var oprindeligt fastlagt i amternes regionplaner, som i 2007 i forbindelse med kommunalreformen blev ophøjet til landsplandirektiver. Regionplanerne indeholder mål og retningslinjer, som kan have betydning for administration af vandløbsloven.

Når de statslige vandplaner for første planperiode (2010-15) er vedtaget, vil regionplanernes mål og retningslinjer falde bort, og bindende miljømål og krav med henblik på at opnå målene vil være fastsat i vandplanerne, jf. herved miljømålsloven. For anden planperiode (2016-21) og frem vil bindende miljømål og krav fastsættes i bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer, jf. herved lov om vandplanlægning. Der kan fastsættes konkrete indsats, som kommunerne har pligt til at gennemføre efter vandløbslovens bestemmelser.

Vandplanerne for første planperiode og vandområdeplaner for senere planperioder vil alene fastlægge indsats for en mindre del af Danmarks ca. 70.000 km åbne vandløb, mens vandløbsloven omfatter stort set alle vandløb. Vandløbslovens regler gælder således også for vandløb, der ikke vil blive fastsat indsats for i vandplanlægningen. Lovens regler om kommunernes adgang til at træffe afgørelse om fx nyt vandløbsregulativ eller gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt gælder uanset, om der foreligger vandplaner hhv. vandområdeplaner.

Efter vandløbsloven skal vandløb vedligeholdes, så den fysiske skikkelse eller vandføringsevnen ikke ændres. Reglen gælder for både offentlige og private

vandløb. Vedligeholdelse af åbne vandløb består i grødeskæring, opgravning af slam og lignede aflejret materiale og evt. afretning af skråning og kanter.

Langt størstedelen af vandløbene er klassificeret som private vandløb, hvis vedligeholdelse påhviler de private bredejere. Der er ikke i loven krav om, at der skal udarbejdes regulativ eller lignende, der fastlægger regler om omfang mv. af vedligeholdelse af private vandløb. Det er derfor som udgangspunkt den enkelte bredejer, evt. i samarbejde med andre bredejere, som har arealer langs vandløbet, der afgør, hvornår og hvordan private vandløb skal vedligeholdes. I tilfælde af mangelfuld vedligeholdelse, som fx påfører naboer ulemper, kan kommunen meddele påbud om udførelse af vedligeholdelsesarbejde.

Vedligeholdelse af offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden, dvs. kommunen. Kommunen skal udarbejde et vandløbsregulativ for hvert offentligt vandløb. Regulativet er det retlige grundlag for forvaltning og administration af vandløbet. Det skal bl.a. indeholde bestemmelser om vandløbets fysiske skikkelse eller vandføringsevne og dets vedligeholdelse.

Kommunen er forpligtet til at sikre den skikkelse eller vandføringsevne, der er fastlagt i regulativet for det offentlige vandløb. Det indebærer, at kommunen ikke er berettiget til uden videre at forøge skikkelsen eller vandføringsevnen, altså at gøre vandløbet større. Et sådant indgreb er en regulering, der kun kan gennemføres, hvis der træffes afgørelse herom efter reglerne i vandløbslovgivningen, herunder bekendtgørelsen om vandløbsregulering og -restaurering, og evt. tillige naturbeskyttelsesloven. Kommunen er på den anden side heller ikke berettiget til uden videre at foretage mindre vedligeholdelse end fastlagt i regulativet, hvorved vandløbet efterhånden gøres mindre, men kommunen kan træffe afgørelse herom ved ændring af regulativet. Mindre vedligeholdelse uden ændring af regulativet kan medføre, at kommunen bliver erstatningsansvarlig over for lodsejere, der lider fx afgrødetab som følge af forringede afvandingsmuligheder.

Hvis kommunen ønsker at gennemføre fx flere grødeskæringer i et offentligt vandløb end fastlagt i regulativet, skal regulativet ændres efter de regler, der er fastsat i bekendtgørelsen om regulativer for offentlige vandløb, bl.a. at forslag til ændret regulativ skal i offentlig høring i 8 uger. I den periode kan offentligheden, dvs. borgere, foreninger m.fl., komme med forslag og indsigelser, som kommunen skal vurdere, før regulativændringen vedtages endeligt. Det ændrede regulativ skal i overensstemmelse med lovens dobbelte formål være udtryk for konkret afvejning mellem vandafledningsinteresser og natur- og miljømæssige interesser.

Hvis der i den kommende vandplanlægning bliver fastlagt en indsats for et konkret vandløb, som ikke er i overensstemmelse med regulativet, skal kommunen ændre regulativet for at leve op til kravene i vandplanlægningen. Det skal ske efter de regler, der er nævnt ovenfor. Ved en ændring af regulativet skal det desuden påses, at det ændrede regulativ ikke hindrer opfyldelse af de miljømål, der er fastsat i regionplanerne, som senere erstattes af vandplanerne.

Det er Statsforvaltningen, der som kommunal tilsynsmyndighed efter den kommunale styrelseslov påser, at kommunerne overholder den lovgivning og andre regler, som de administrerer. Det er ligeledes Statsforvaltningen, der afgør, om manglende overholdelse skal have konsekvenser og i givet fald hvilke.